

AGROBIOLOŠKA I TEHNOLOŠKA SVOJSTVA SORTE FRANKOVKA U USLOVIMA SEVERNE KOSOVSKE MITROVICE

Mlađan Garić¹, Saša Barać¹, Zoran Jovanović¹, Ivan Todosijević²

Izvod: U radu se prikazuju rezultati istraživanja agrobioloških i tehnoloških svojstava sorte frankovka u uslovima severne Kosovske Mitrovice. Ispitivanja su obavljena na potesu vinogradi u severnoj Kosovskoj Mitrovici. Vinograd je podignut 2005. godine i nalazi se u fazi rastuće rodnosti. Razmak sađenja iznosi 2.5 x 1 m. U periodu ispitivanja vladali su povoljni meteorološki uslovi za rasteenje i razviće sorte frankovke.

Cilj ispitivanja je bio da se provere važnija agrobiološka i tehnološka svojstva sorte frankovke i mogućnost njenog gajenja i širenja u uslovima severne Kosovske Mitrovice.

Rezultati ispitivanja ukazuju da na području severne Kosovske Mitrovice postoje povoljni agroekološki uslovi za normalno gajenje sorte frankovke i postizanje karakterističnog kvaliteta grožđa i vina.

Ključne reči: fenološka osmatranja, rodnost, prinos i kvalitet grožđa.

Uvod

Sorta frankovka je rejonirana za gajenje u vinogorjima Srbije. I pored toga, gaji se na manjim površinama, pa se retko proizvode čista sortna vina, već se kupazira sa drugim sortama (merlo, kaberne sovinjon, vranac, prokupac, game crni i sl.) Sorta je nepoznatog porekla, ali se pretpostavlja da potiče iz Austrije.

Prinos i kvalitet grožđa ove sorte u velikoj meri variraju pod uticajem agroekoloških uslova, primenjene agrotehnike, loznih podloga, uzgojnih oblika, načina rezidbe. O tome nalazimo podatke u radovima Cindrića i sar.(1992), Nakalamića i sar.(1998), Bešlića i sar (2010), Žunić i sar., (2010) i dr.

U ovom radu se prikazuju podaci ispitivanja agrobioloških svojstava sorte frankovke u mladom zasadu u području severne Kosovske Mitrovice.

Materijal i metode rada

Vinograd je podignut 2005. godine u severnoj Kosovskoj Mitrovici na brdu pored Hrama Sv. Dimitrija. Razmak sađenja iznosi 2.5 x 1 m, a uzgojni oblik je Gijov dvogubi, visine stabla 90 cm. Vremenski uslovi u periodu ispitivanja bili su povoljni za rasteenje i razviće sorte frankovka. Ogledom je osmatrano 20 čokota približno jednakog vegetativnog potencijala, pri čemu je svaki čokot služio kao posebna eksperimentalna jedinica. Praćeni su sledeći pokazatelji:

- fenološka osmatranja,
- rodnost sorte frankovke,
- vegetativni potencijal čokota,

¹ Univerzitet u Prištini, Poljoprivredni fakultet Priština(Lešak), Kopaonička bb, 38219 Lešak, Srbija (garcim@sbb.rs)

² Javno komunalno preduzeće „Standard“, Kosovska Mitrovica

- prinos i kvalitet grožđa.
 Dat je i detaljan ampelografski opis sorte frankovke prema deskriptorima O.I.V.

Rezultati istraživanja i diskusija

Fenološka osmatranja

Vreme odvijanja pojedinih faza u godišnjem ciklusu razvića sorte frankovka u uslovima severne Kosovske Mitrovice, može se sagledati iz podataka prikazanih u tabeli 1.

Tabela 1. Fenofaze razvoja sorte frankovka
Table 1. Phenophases of development of the vine cultivar Frankovka

Godina <i>Year</i>	Bubrenje okaca <i>Begining of bud burst</i>	Cvetanje <i>Begining of flowering</i>	Šarak <i>Veraison</i>	Puna zrelost <i>Full maturity</i>
2011	05.IV	01. VI	13. VIII	05. IX
2012	04.IV	3.VI	16.VIII	02.IX
Prosek <i>Average</i>	04.IV	02.VI	14.VIII	03.IX
Najranije <i>Earliest</i>	04.IV	01.VI	13. VIII	02. IX
Najkasnije <i>Latest</i>	05.IV	03. VI	16.VIII	05.IX

Tabela 1a. Deskriptori O.I.V. za pojedine fenofaze
Table 1a. O.I.V. descriptors for each phenophase

Code O.I.V. <i>Code O.I.V.</i>	Elementi opisa <i>Elements of description</i>	Ocena <i>Assessment</i>
301	Otvaranje okaca-bubrenje	1
302	Cvetanje	3
303	Početak zrelosti-berba	7
304	Puna zrelost grožđa	9

Rodnost okaca i lastara

Na osnovu podataka prikazanih u tabeli 2. može se izvršiti sledeća analiza oglednih rezultata. Pri rezidbi na čokotu je ostavljano po 24 okaca, što po m² površine iznosi 9,6 okaca. Kretanje okaca i prorastanje novih zelenih lastara iznosilo je u proseku 81.24 %, dok je 18% okaca ostajalo neaktivirano. Slične vrednosti za ovu sortu navode i Nakalamić i sar. (1998) za uslove gročanskog vinogorja.

Broj rodni lastara zavasio je od vremenskih uslova u pojedinim godinama. Udeo rodni, u ukupnom broju razvijenih lastara, bio je visok i kretao se od 80.00 % do 94.73 %.

Broj grozdova po ostavljenom okcu, razvijenom i rodnom lastaru bio je u granicama vrednosti koje za ovu sortu navode Avramov (1991)., Cindrić, i sar. (1992)., Nakalamić i sar. (1998) i dr. Razlike u broju grozdova između pojedinih godina statistički su dokazane kao značajne.

Broj grozdova po čokotu u proseku je iznosio (26.00), što je dovoljno za postizanje normalnog prinosa grožđa za ovu sortu.

Tabela 2. Osnovni pokazatelj rodnosti sorte frankovka
Table 2 Basic production parametres of the vine cultivar Frankovka

Red. br. No	Pokazatelj Indicator	Godina – Year		Prosek Average	LSD	
		2011	2012		0.05	0.01
1	Broj okaca po čokotu	24.00	24.00	24.00		
2	Broj razvijenih lastara	20.00	19.00	21.00	0.63	0.81
3	Procenat razvijenih lastara	83.33	79.16	81.24		
4	Broj rodnih lastara	16.00	18.00	17.00	0.61	0.72
5	Procenat rodnih lastara	80.00	94.73	87.36		
6	Broj grozd. po okcu	1.00	1.04	1.02	0.06	0.08
7	Broj grozd. po raz. lastaru	1.20	1.31	1.25	0.07	0.10
8	Broj grozd. po rod. lastaru	1.50	1.39	1.44	0.05	0.11
9	Broj grozd. po čokotu	24.00	25.00	26.00	2.42	3.12
10	Masa grozda u g	151.00	160.00	155.00	50.58	70.67

Masa grozda je bila manja u odnosu na vrednosti koje navode Nakalamić i sar. (1998) za uslove gročanskog vinogorja.

Prinos i kvalitet grožđa

Prinos i kvalitet grožđa sorte frankovka može se oceniti na osnovu podataka prikazanih u tabeli 3.

Tabela 3. Osnovni elementi prinosa i kvaliteta grožđa sorte frankovka
Table 3. Basic elemens of grape yield and quality of vine cultivar Frankovka

Red. br. No	Pokazatelj Indicator	Godina – Year		Prosek Average	LSD	
		2011	2012		0.05	0.01
1	Prinos grožđa po okcu u g	59.58	93.33	76.45	10.14	12.05
2	Prinos grožđa po lastaru u g	71.50	117.89	94.69	11.22	13.25
3	Prinos grožđa po rod. lastaru u g	89.37	124.44	106.90	11.41	14.10
4	Prinos grožđa po čokotu u kg	1.43	2.24	1.83	1.37	1.94
5	Sadržaj šećera u širi u %	17.50	18.30	17.90	3.54	5.02
6	Sadržaj ukupnih kiselina g/l	5.82	6.74	6.28	0.95	0.98

Ostvareni prinos grožđa po ostavljenom okcu i razvijenom lastaru ukazuje na njihovu veliku produktivnost. Ona je rezultat broja grozdova i njihove mase. Isto tako i prinos grožđa po čokotu i hektaru bio je visok i kretao se u granicama vrednosti koje za ovu sortu navode Cindrić i sar. (1992), Nakalamić i sar. (1998,), Bešlić i sar. (2010), i dr. Razlike u prinosu grožđa između pojedinih godina su potvrđene kao statistički značajne i veoma značajne.

Sadržaj šećera u širi je varirao u zavisnosti od vremenskih uslova i visine prinosa grožđa. U proseku za ispitivani period sadržaj šećera je iznosio 17.90 %, a sadržaj ukupnih kiselina je varirao od 5.82 do 6.74 g/l. Razlike u sadržaju šećera i ukupnih kiselina između godina nisu dokazane kao statistički značajne.

Zaključak

Na osnovu izloženih rezultata o agrobiološkim i tehnološkim svojstvima sorte frankovka u uslovima severne Kosovske Mitrovice, mogu se izvesti sledeće konstatacije i zaključci:

Sorta frankovka je ispoljila pozitivna svojstva u uslovima severne Kosovske Mitrovice.

Procenat razvijenih i rodni lastara bio je visok u svim ispitivanim godinama.

U dvogodišnjem periodu ostvaren je visok prinos grožđa koji je u proseku po hektaru iznosio 7.320 kg.

Ostvareni prinos grožđa po okcu, razvijenom i rodnom lastaru ukazuje na visoku i stabilnu rodnost sorte frankovke.

Sadržaj šećera u proseku je iznosio 17.90 %, a sadržaj ukupnih kiselina 6.28 g/l.

Literatura

Avramov, L. (1991) Vinogradarstvo. Nolit. Beograd.

Bešlić, Z., Todić, S., Marković, N., Atanacković, Z. (2010): Utjecaj intenziteta rezidbe na kemijski sastav pokožice bobice i mošta kod sorte Frankovka (*Vitis vinifera* L.). 45th Croatian & 5th International Symposium on Agriculture. Opatija, Hrvatska, 15. - 19. 2. Zbornik radova, 1153-1157.

Cindrić, P., Krać Nada., Mira Medić. (1992): Ispitivanje proizvodnih i tehnoloških osobina crnih vinskih sorti. VI vinogradarsko-vinarski kongres Jugoslavije, Zbornik radova str. 301-317., Beograd.

Cindrić, P., Krać Nada., Kovač, V. (2000): Sorte vinove loze. Novi sad.

Garić, M. (1993): Agrobiološki i tehnološki svojstva kaj nekoj vinski sorti vo orahovačkoto vinogorje. Magistarski trud. Skopje.

Nakalamić, A. (1981): Varijabilnost rodnosti nekih sorata vinove loze u zavisnosti od ekoloških uslova i načina gajenja. Doktorska disertacija. Beograd.

Nakalamić, A., Polak, V., Marković, N., Todić Slavica, Ivanović, M. (1998): Agrobiološka svojstva sorte frankovke u gročanskom vinogorju. Poljoprivreda 388-389, str. 164-167. Beograd.

Žunić, D., Garić, M. (2010): Posebno vinogradarstvo. Beograd

AGROBIOLOGICAL AND TECHNOLOGICAL TRAITS OF THE VINE CULTIVAR FRANKOVKA IN THE CONDITIONS OF NORTH KOSOVSKA MITROVICA

Mlađan Garić¹, Saša Barać¹, Zoran Jovanović¹, Ivan Todosijević²

Abstract

Results of the investigation of agrobiological traits and technological properties of the vine cultivar Frankovka are presented in this paper. The investigation was carried out in North Kosovska Mitrovica, nearby the Church of St. Dimitrios. The vineyard was established in 2005. Planting distance was 2.5 x 1m. Weather conditions were favorable for development of the cultivar Frankovka. The study was aimed to observe important agrobiological traits of the cultivar Frankovka, as well as possibility growing and spreading in the conditions of North Kosovska Mitrovica. On the basis of the obtained results it can be concluded that the cultivar Frankovka has shown positive agrobiological and technological properties in the conditions of North Kosovska Mitrovica.

Key words: phenological observation, productivity, grape yield.

¹ University of Prishtina, Faculty of Agriculture, Pristina (Lešak), Kopaonička bb, 38219 Lešak, Serbia (gariem@sbb.rs)

² Public Utility Company "Standard Kosovska Mitrovica